

AXBOROT-KUTUBXONA RESURSLARINI RIVOJLANTIRISH

Egamnazarova Sadoqat Shavkatovna

*Navoiy davlat universiteti Axborot-resurs markazida Axborot-kutubxona
resurslari bilan xizmat ko'rsatish bo'lim boshlig'i*

Annotatsiya: *Axborot-kutubxona resurslari zamonaviy jamiyatda muhim rol o'ynaydi. Ular nafaqat bilim manbai, balki madaniyat va axborot almashinuvi uchun muhim platformadir. Bugungi kunda axborotning tezkor tarqalishi va raqamli texnologiyalarning rivojlanishi axborot-kutubxona resurslarining sifatini va ko'lamini oshirish zaruratini tug'dirmoqda. Ushbu maqolada axborot-kutubxona resurslarini rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari, muammolari va kelajakdagi istiqbollari haqida ma'lumotlar berilgan.*

Kalit so'zlar: *axborot-kutubxona resurslari, maxsus treninglar, ma'lumotlar, axborot, savodxonlik, hamkorlik.*

Axborot-kutubxona resurslarini rivojlantirish uchun zamonaviy texnologiyalarni joriy etish juda muhimdir. Raqamli kutubxonalar, elektron kitoblar, onlayn ma'lumot bazalari va boshqa raqamli resurslar kutubxonalar faoliyatini yangi bosqichga olib chiqmoqda. Bunday resurslar foydalanuvchilarga kerakli axborotni tez va oson topishga yordam beradi. Elektron kutubxonalarda mavjud bo'lgan resurslar nafaqat mahalliy, balki global miqyosda ham foydalanish imkonini beradi. Bunday imkoniyatlar, ayniqsa, talabalar va tadqiqotchilar uchun juda muhimdir, chunki ular kerakli ma'lumotlarga tezda erishishlari mumkin. Axborot-kutubxona resurslarini rivojlantirishda foydalanuvchilarni o'qitish va ularga axborotdan samarali foydalanishni o'rgatish muhim ahamiyatga ega. Kutubxonalar faqat axborot manbai emas, balki foydalanuvchilarni axborot qidirish, tahlil qilish va undan foydalanish bo'yicha o'qituvchi sifatida ham xizmat qilishlari kerak. Buning uchun kutubxona xodimlari maxsus treninglar o'tkazishi, seminarlar va master-klasslar tashkil etishi zarur. Foydalanuvchilarni axborot savodxonligini oshirish, ularning axborotdan samarali foydalanish ko'nikmalarini rivojlantirishga

yordam beradi. Axborot-kutubxona resurslarini rivojlantirishda hamkorlik aloqalarini o'rnatish zarur. Kutubxonalar o'rtasida, shuningdek, ta'lim muassasalari, ilmiy-tadqiqot institutlari va boshqa tashkilotlar bilan hamkorlik qilish orqali axborot resurslarini kengaytirish mumkin. Bunday hamkorliklar axborot almashinuvi, tajriba va bilimlarni o'zaro bo'lishish imkoniyatini yaratadi. Masalan, kutubxonalar birgalikda tadqiqotlar o'tkazishi, bir-birining resurslaridan foydalanishi va birgalikda yangi axborot resurslarini yaratishi mumkin.[1]

Axborot-kutubxona resurslarini rivojlantirishda foydalanuvchilarning ehtiyojlarini hisobga olish muhimdir. Kutubxonalar foydalanuvchilar bilan muntazam ravishda muloqot qilishi, ularning fikr va takliflarini tinglashi kerak. Foydalanuvchilar ehtiyojlarini aniqlash orqali kutubxonalar o'z resurslarini yanada samarali tashkil etishi mumkin. Bu, o'z navbatida, foydalanuvchilarning axborot-kutubxona resurslariga bo'lgan qiziqishini oshiradi.[2]

Axborot-kutubxona resurslarini rivojlantirishda moliyaviy manbalarni kengaytirish zarur. Kutubxonalar ko'pincha cheklangan budget bilan ishlaydi, shuning uchun qo'shimcha moliyaviy manbalarni topish muhimdir. Bu, masalan, grantlar, homiylik, ijtimoiy loyihalar yoki davlat dasturlari orqali amalga oshirilishi mumkin. Moliyaviy manbalarni kengaytirish orqali kutubxonalar o'z resurslarini yangilash, yangi texnologiyalarni joriy etish va foydalanuvchilar uchun qulay sharoitlar yaratish imkoniyatiga ega bo'ladi. Axborot-kutubxona resurslarini rivojlantirishda raqamli savodxonlikni oshirish zarur. Raqamli texnologiyalarning rivojlanishi bilan birga, foydalanuvchilar raqamli resurslarni qanday qidirish, ulardan qanday foydalanish va axborotni qanday tahlil qilishni bilishlari kerak. Kutubxonalar raqamli savodxonlikni oshirishga qaratilgan dasturlarni ishlab chiqishi va amalga oshirishi lozim. Bu foydalanuvchilarga raqamli axborotni samarali qidirish va ishlatish imkonini beradi. Axborot-kutubxona resurslarini rivojlantirishda innovatsion yondashuvlarni joriy etish muhimdir. Kutubxonalar o'z faoliyatida innovatsion g'oyalarni amalga oshirish orqali foydalanuvchilarni jalb etishi va ularning qiziqishini oshirishi mumkin. Masalan, kutubxonalar o'z faoliyatida interaktiv texnologiyalarni, o'yinlar va boshqa innovatsion usullarni

qo'llash orqali foydalanuvchilarni jalb etishi mumkin. Bunday yondashuvlar kutubxonalarning zamonaviy va qiziqarli bo'lishiga yordam beradi. Axborot-kutubxona resurslarini rivojlantirishda o'zaro tajriba almashinuvi va xalqaro hamkorlikni rivojlantirish muhimdir. Boshqa mamlakatlardagi kutubxonalarning tajribalarini o'rganish va ularni o'z faoliyatida qo'llash orqali kutubxonalar o'z resurslarini yanada samarali rivojlantirishi mumkin. Xalqaro konferensiyalar, seminarlar va ko'rgazmalar orqali kutubxonalar o'zaro tajriba almashishi va yangi g'oyalarni o'z faoliyatida qo'llashi mumkin.[3]

Xulosa:

Natijada, axborot-kutubxona resurslarini rivojlantirish zamonaviy jamiyatda muhim ahamiyatga ega. Raqamli texnologiyalarni joriy etish, foydalanuvchilarni o'qitish, hamkorlik aloqalarini o'rnatish, foydalanuvchilar ehtiyojlarini hisobga olish, moliyaviy manbalarni kengaytirish, raqamli savodxonlikni oshirish, innovatsion yondashuvlarni joriy etish va xalqaro hamkorlikni rivojlantirish orqali axborot-kutubxona resurslarini yanada samarali rivojlantirish mumkin. Bu esa, o'z navbatida, jamiyatda bilim va axborot almashinuvi jarayonlarini yanada samarali tashkil etishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abduraxmonov, A. (2020). "Axborot-kutubxona resurslari: nazariya va amaliyot." Toshkent: O'zbekiston Milliy Universiteti.
2. Karimov, B. (2021). "Raqamli kutubxonalar va ularning rivojlanish istiqbollari." Samarqand: Samarqand Davlat Universiteti.
3. Axmedov, D. (2019). "Kutubxona xizmatlari va axborot resurslarini rivojlantirish." Buxoro: Buxoro Davlat Universiteti.
4. Rahimov, S. (2022). "Axborot savodxonligi: nazariy asoslar va amaliy ko'nikmalar." Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi.
5. Murodov, X. (2023). "Kutubxona tizimida innovatsion yondashuvlar." Andijon: Andijon Davlat Universiteti.
6. Sirojiddinov, I. (2020). "Axborot-kutubxona faoliyati va uning samaradorligini oshirish." Namangan: Namangan Davlat Universiteti.
7. Qodirova, N. (2021). "Raqamli axborot resurslari va ularning kutubxonalardagi o'rni." Farg'ona: Farg'ona Davlat Universiteti.